

Asia: VN/ 797/2021

Ehdotus valtioneuvoston periaatepäätökseksi kyberturvallisuuden kehittämishohjelmasta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Maanpuolustuskoulutusyhdistys (MPK) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto Kyberturvallisuuden kehittämishohjelman periaatepäätöksen ehdotuksesta. MPK toiminta keskittyy koulutukseen ja sen yhteydessä myös kyberturvallisuuden harjoitustoimintaan. Laki vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetussa laissa (556/2007, 868/2019) lähdetään siitä, että MPK:n toiminta on "... koulutusta ja toimintaa sekä vapaaehtoisista maanpuolustusta koskevaa tiedotusta ja valistusta" (868/2019, 7§). MPK:n lausunnon painopiste on huippuluokan osaamisessa ja kiinteään yhteistyön harjoitustoiminnassa. MPK on toteuttanut jo muutamien vuosien ajan käytännössä ehdotuksen liitteen 1 kohtien 1.2- 1.6, 2.1, 2.6-2.8, 3.1-3.2 ja 11.1 sekä liitteen 2 kohtien 1-3 kokonaisuuksia.

Kokonaisuutena ehdotusta kehittämishohjelmaksi voidaan pitää kattavana kansalaisten osaamisen kehittämisestä aina kansainvälisen toiminnan huomioimiseen. MPK pitää tärkeänä, että kaikki yhteiskuntamme toimijat tuntevat yhteiskuntamme kyberturvallisuuden omaksi asiakseen ja kokevat, että heidän antamallaan panoksella on saavutettavissa konkreettisia positiivisia tuloksia. Yhteiskunnan kaikkien toimijoiden kyberosaamista parannetaan parhaiten mahdollisimman läpäisevällä koulutuksella, mikä on huomioitu kehittämishohjelmassa varsin kattavasti. Erityisen hyvänä voidaan pitää nuorten ja naisten osuuden painottamista ehdotuksessa.

Koulutuksen järjestämisessä (s. 8) on pyrittävä myös tukemaan ja hyödyntämään jo olemassa olevien toimijoiden osaamista ja rakentamista. MPK:lla on kokemusta ja osaamista kyberturvallisuuden koulutuksesta ja siihen liittyvästä harjoitustoiminnasta yhteistyössä eri hallinnonalojen, yritysten tai yliopistojen kesken myös kansainvälisessä viitekehityksessä. MPK:n kyberturvallisuuden koulutuspolku mahdollistaa yksilöiden jatkokouluttautumista hyvinkin vaativiin tehtäviin erittäin resurssitehokkaasti.

MPK esittää harkittavaksi ehdotuksessa todetun viestintäsuunnitelman (s. 8) lisäksi jatkosuunnittelussa selkeän koulutussuunnitelman laatimisen avaamaan käytännön esimerkein osaamisen koulutuspolkuja ja eri mahdollisuuksia. Myös osaamiskeskittymien toiminnan tarvittavasta resursoinnista on huolehdittava.

Eryteisesti kyberturvallisuuden puolella mm. kaluston ja tietoliikenneyhteyksien kustannusten rahoitukseen tulisi erikseen kiinnittää huomiota. Kyberturvallisuuden koulutuksessa ja erityisesti sen käytännön harjoituksissa saatetaan kuitenkin kohdata isojaakin kustannuksia, kun järjestelmien suojauksiin joudutaan panostamaan tiukempien turvaluokitusten vuoksi. Kyberturvallisuuden koulutus ja harjoitustoiminta edellyttää kalustoinvestointeja ja ylläpitokustannuksia. Yhteistyössäkin on käytännössä maksettava kaluston ja tilojen käytöstä. Esitetty tuki 100.000 eur/vuosi ei vastanne todellisia kustannuksia kaikille toimijoille jaettuna. Yhteisöjen tukemiseen varattua rahoitusta voidaan pitää minimaalisena.

Yhteisiin harjoitusympäristöihin (s. 10) investointi on periaatteessa hieno tavoite. Todellisuudessa harjoitusympäristöt rakennetaan toteuttamaan niihin suunniteltuja skenaarioita. Kaikkia erilaisia harjoitusskenaarioita palvelevan yhden (tai edes muutaman) valtakunnallisen harjoitusympäristön rakentaminen on haasteellista, jopa mahdotonta. Havaintojen mukaan toteutetuissa ympäristöissä on aina jotain rajoitteita suhteessa johonkin uuteen, eri lähtökohdista tehtyihin skenaarioihin. Todennäköisesti olisi parempi rakentaa useampia pienempiä erillisiä ympäristöjä, jotka verkotettaisiin toimimaan yhdessä aina skenaarioiden vaatimusten mukaan. Näin voitaisiin luoda aina kulloiseenkin skenaarion tilanteeseen sopiva harjoituskonfiguraatio. Tämä edellyttää kuitenkin järjestelmien integraatioiden toteutusta ja yhteisten pelisääntöjen suunnittelua.

Ehdotuksessa on vielä asioita, jotka vaativat yksityiskohtaisempaa suunnittelua ja toimijoiden välistä yhteistyötä erityisesti liitteissä käsiteltävien asioiden jalkauttamiseksi. Seurannan ja raportoinnin osuus on varsin vaatimaton suhteessa muuhun ehdotukseen.

MPK haluaa olla aktiivinen toimija kyberturvallisuuden kehittämisohjelman toimeenpanossa. MPK:n toivomuksena on, että se saisi erityisesti osallistua kehittämis-yhteistyöhän sekä Puolustusministeriön, Puolustusvoimien ja Huoltovarmuuskeskuksen kanssa julkishallinnollisena organisaationa että kansalaisen osaamisen kehittämisessä osana järjestötoimintoja.

Mustaniemi Timo

